

V torek, četrtek in sobota
izlaga in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . —
za četrť leta . . . 2 . . . 50 . . .

Po pošti:
za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . —
za četrť leta . . . 2 . . . 60 . . .

Vredništvo in opravništvo
je v gospodkih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD

Oznanila:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskajo ikrat
5 kr., če se tiska 3krat,
4 kr., če se tiska 3krat-
veče pisemsko se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati
kolek (štampelj) za 30 k.
Kopirski se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 81.

V Mariboru 10. oktobra 1868.

Tečaj I.

Slovinci zedinimo se!

V.

A. D. P. Iz dolenje Kranjske.

Potem še le, kedar se bo obče zahtevanje naroda slovenskega uslišalo in ko se bo že vpeljal slovenski jezik v šole in urade, potem še le naj bi se na prošnje za nemške šole, kar jih bo še ostalo, obzir jemalo, zdaj pak morale bi se take prošnje brez usmiljenja pod klop metati. Mesto tega se pa prošnje tistih nemškutarjev, ki pri svetlem dnevu v temi, v katero nas je nemščina tresčila, za drago, nedosegljivo srečo nemškega jezika prosijo, neprenehoma povdarjajo in milostljivo uslišujejo — a prošnje onih, ki slovenskemu narodu iz teme na svetlo pomagajo in na slovenski zemlji slovenskemu jeziku vsestransko obveljavo zahtevajo, da bi Slovenec pri svetlem dnevu t. j. v svoji domovini ne bil več prisiljen po sreči tujega jezika zdihovati, razen kolikor dotika s sosednimi Nemci ali Italijani, ali viša omika zahteva, se zametujejo, z 20.000 podpisi previde ne prošnje in obče zahtevanje naroda našega po slovenskem uradovanju se prezira in pod klop meče, in nemščina, opiraje se na puhlo prošnjo kratkovidnih ali od par nemških besed omamljenih sebeljubov več ali menj povsod, zlasti pa na Koroškem in štirskem med trdim slovenskim ljudstvom po stari navadi ošabno po konci glavo nosi in na slovenski zemlji v šoli, v uradu in deloma tudi pri cerkveni vladi ne brigaje se za 19. §. tako absolutno gospodari, kakor v sredi trde Nemčije. To nas uči med drugim tudi vladni odgovor na Vošnjakovo interpelacijo. Pri českih Nemcih pa vlada v šoli, cerkvi in uradu od najnižje do najviše stopinje povsod le nemški jezik, kterega jim nikdo ne krati; česki Nemci nimajo torej nobenega vzroka od Čehov se trgati in historične zveze rušiti ali historičnemu pravu krone sv. Venceslava se zoperstavljeti, sicer bi tudi Slovaki, kterih je dvakrat toliko ko českih Nemcev, še laže zdaj pri predstojeh novih volitvah izrekli, da tudi oni historičnih pravic krone sv. Štefana priznavati ne morejo, dokler se česki Nemci puntarijo zoper historično državno pravo krone sv. Venceslava. Ako je dopuščeno českim Nemcem, kterim se v nobenem obziru nič krivice ne godi, zoperstavljeti se starodavnim pravicam krone sv. Venceslava, se sme Slovaku še menj braniti upor zoper Magjare, kteri so Slovaka iz najlepše, rajске dežele silovito pregnali, na beraško palico ga spravili in ga zdaj še za človeka priznati nečejo — nem ember Toth! — Ako bi potem Čehi svoje Nemce s sorodnimi Slovaki zamenili, bi gotovo zadovoljni bili. Ločitev po narodnosti torej ne bi za Čeha toliko pogubljiva bila. Razen tega vedo Čehi prav dobro, da se Slovenci v skupni deželni zbor in deželno zvezo z Dunajem, Lincem, Saleburgom in Innsbruckom po zgodovinskem pravu tako malo siliti morejo, kakor Čehi, Hrvatje ali Magjari, nasproti pak da imamo Slovenci ne le narodno, prirodno ampak tudi starodavno historično pravo do skupne samostojnosti, to je, do združenja širske, koroške, kranjske in primorske dežele v eno samostojno celoto; take historične podlage do samostojnosti česki Nemci kratko malo pokazati ne moreje. Čehi tudi dobro vedo, da se nam Slovincem ni treba bati nemške večine (zgornjih in srednjih Štirer in Korošcev) v tej zvezi v katero nas silijo v zatiranje naroda našega ker je znano, da v to staro zvezo z nami stopiti nečejo; ali tajiti vendar ne morejo, da imamo pravico do nje in da Slovenci, ki so bili nekdanj gospodarji cele koroške in širske dežele, zdaj vsaj tisto zemljo še svojo imenovati smejo, kolikor jim je še ostalo. To vse Čehi dobro vedo, zatorej tudi skoro brez izjeme niso protivniki, marveč še goreči podporniki združenja in samostojnosti Slovencev. — Pa če bi tudi česki ali poljski narod res tako neusmiljen bil, da bi le na se gledal, nas pa brez

sočutja nemškim krempljem prepuščal, ne bi smelo to „Novicam“ in slovenskim poslancem v potuho, ampak v sprebudo biti, oni morali bi si zavoljo tega ne menj ampak še veliko bolj prizadevati, da bi nam k samostojnosti pripomogli in obvarovali, da se ne bi zdaj z našim slovenskim narodom zaradi neugodne prošlosti njegove v primeri z drugimi narodi tako godilo, kakor se je nekdanj z vsakim človekom godilo, ki ni imel diplome, da je žlahtnega stanu. Ako torej Nemci, ki nas toliko poznajo, da ne nehajo Ljubljane na Koroško prestavljati, ako bi tudi Čehi in Poljaki ne bili vneti za politično združenje Slovencev pod samostojno, skupno deželno vladno, na tem ni toliko ležeče, samo če je narod naš vnet za to združenje. In da je naš narod za to res vnet, pokazal je enoglasno v taboru ljutomerskem, pokazal je v še veliko večem številu v taboru žavskem in pokazal bo to, ako mu bude dovoljeno, upamo tudi v drugih taborih. „Novice“ same že to priznavajo in pravijo, da niso zaradi tega zdaj več v toliki skrbi, kakor so bile leta 1848 in vendar — glejte čuda golemoga! — vendar podpirajo zapečersko politiko tistih slovenskih poslancev, kteri so v poslednjem času tako čudno slovenski postali, da od združenja Slovencev v eno politično celoto nič več slišati nočejo, kteri pri predelavanju Avstrije na Dunaji ni besedice o tem pregovorili niso, in v celoti deželnega zbora nimajo nikacega sklepa, in le za sklepe nam je s tem pokazati, kakor da bi se njim enako za take „sanjarije“, kakor neki oni združenje imenujejo, nikdo več ne brigal. Narod sam je že govoril in pokazal, na kateri strani tudi v tem obziru stoji, pokazal je, da se ni izneveril ideji, za katero so že leta 1848 vsi pravi Slovenci od Mure do Adrije goreli, da se ni izneveril ideji, za katero smo se leta 1881 po vseh krajih razkosane Slovenije podpisovali, ideji, katero smo mislili, da bodo vsi slovenski poslanci od prvega do zadnjega po padcu nemške Schmerlingove centralizacije kot *conditio sine qua non* na prvo mesto svojega programa postavili in jo uresničiti si prizadevali ali pa svoj mandat položili; tej ideji je tudi priprosti naš narod, spoznavši da ga sicer ne čaka drugo, kakor še nekoliko časa revno, zaničevano življenje, potem pa gotov pogin, zvest ostal; to se je očitno v Ljutomeru in Žavcu pokazalo in iz teh taborov se lahko na vse druge posname; vsaj zdaj se lahko reče, da so silno zagazili tisti slov. poslanci, ki so se raji dunajsko-nemški nadvladi na milost in nemilost vdali. Namesto da bi smelo zahtevati kot prvi pogoj duševnega in materialnega blagostanja našega: politično zedinjenje Slovencev, zanašaje se na to, da neobhodno potrebo zedinjenja tega ves razumni narod slovenski živo čuti, — vendar sedanje „Novice“ še zdaj rade udrihnejo čez tiste našince, kteri v imenu naroda zedinjenje zahtevajo, češ da ne smejo v imenu naroda kaj takega govoriti ali pisariti, „ker jim narod ni dal za to sporočila“. Res je sicer, da nam narod slovenski za to sporočila ni dal, ali žalibože, da se tisti kranjsko-slovenski poslanci, kterim je narod za to sporočilo dal, v tem obziru tako obnašajo, da se mora vsak pravi Slovenec z jokajočim srcem od njih obrniti in veselje nad njih ravnanjem „Fremdenblattu“, „Pressi“ in vsem tistim nemškim hegemonom prepustiti, kteri delajo z novo ustavo, kakor se sami bahajo, most čez „ljudsko sođrgo“ od nemške Drave do nemške Adrije. —

Iz deželnih zborov.

Kl. 9. seja deželnega zbora goriškega 1. okt.

Seja se začne o 5. uri zvečer. Ni poslancev pl. Pretisa, Rosmana, Winklerja in knjezonadškofa.

Dr. Deperis bere to-le interpelacijo: Kolikorkrat so zastran pre-naredeb v politički, sodnijski ali finančni administraciji uradniki v drugih

Listek.

Iz Švicarske. [Izv. dop.]

Veliko število ljudi hodi v Švicarsko na gore plazit in od njihovih vrhuncev si svet ogledavat; med te pogorjance sem tudi jaz stopil, pa kmalu sem se prepričal, da ni velik razloček med tem iz dolin na gore ali z nadgor v doline gledati; odločil sem se zato v naprej rajše hoditi po dolinah in lepih krajinah, ktere bi z nad gor videl in tam ogledoval, in od tod na gorske vrhunce gledati, naj še Peter toliko vabi, da bi Pavel gori plazil in doli gledal. Pa kaj najdem na gorah? nič nego težave in sitnosti, nadlegovanje od vseh strani; kaj imam, ko na goli vrhunec dospem? razgled na snežnike, na led, na pečevje in prepade, gledam solnčni vshod in zahod, da se mi oči blišče, solzé in slabé; po vročem potu imam se gor v hladnem zraku, kterega nisem vajen, varovati, da ne dobim katara in revmatizma ali jetike, samo nadloge ki mi potem glavo težé, oči kalé, nos žaré, grlo pariyo, pleča zvijajo, kolena kréjjo, pluča krulijo, a pri vsem tem imam svojim tovarišem in tovarišicam na desno in levo kazati, da imam vzvišen obzud na divjo romantično naravno krajoto; treba mi je zato vedno jihovemu občudovanju in zamakujenemu vsklikovanju entusiasno pritrjevati in sam vsklikovati: magnifique, — superb — beautiful, glorious — prekrasno, ne-beško in tako naprej, vse mogoče besede, ki pričajo kako zlo jaz snežno lepoto občudujem in kakšen „exquisite taste“, izvrsten okus imam. Pa kako s tem ljudi goljufam! tukaj se zato spovem, da moj okus ni za led in sneg

izvzemši vroče letne dni v kakšnem hotelu. Moj okus ni za divjo romantiko, tam gori za golo pečevje in črne prepade, moj okus je zdolej za prijazne vinograde, kjer dobrega vina steklico po dobri ceni dobim; sanje o lepih planinarkah ali „sennerinen“ so mi po vsem minile, od kar so se mi ideali poprejšnji v prav budava dekleta in babure spremenili: tedaj zapustivši gore se mudim v dolinah, na bistrilj jezerih, v prijaznih vaseh, trgih in mestih, kjer ljudstvo dela in posluje od jutra do noči. — Dragi čitatelj, ki bi za menoj na Švicarsko došel, ne zameri mi, da nimam gorsko-ledeno-snežno-prepadno-pečevnega okusa, ako te peljam na lemansko ali genevsko jezero in okoli po njegovih obalih. Stopimo v Vevey-u n. p. na brod in med tem ko ta po jezeru kot riba plava in eno mestice ali kraj za drugim obiskuje, razgledujva si prekrasno okolico in veseliva se prijetne vožnje; tam pa tam se vstavimo n. pr. v Clarens-u, znamenit kraj zavolj svoje lepote proslavljen po Rousseau-jevi „La nouvelle Heloise“, potem ogledamo si Chillon, ječo Bonivard-ovo, kterega je Lord Byron s svojo pesmijo „The prisoner of Chillon“ za veke proslavil. Naprej na savojski obali je prijetno mestice za drugim, kakor Meillerie, zopet nama zanimiv kraj zavolj Rousseau-jeve Heloise, katero sva nekdanj, dokler sva še sentimentalna (?) bila, z velikim entuziazmom čitala; dalje dojdema v Evian-les-Bains, kjer se v dobrih kopelih kopljeva in lepega kraja veseliva itd., naprej v Genevo. V tem mestu se ve da, se je par dni muditi treba, a potem jo zopet odriniti naprej po jezeru in po švicarski obali ali obkrajji. Ta stran je mnogo lepša od savojske in polna znamenitih krajev, stanovanj in asilov znamenitih oseb n. pr.: Coppet, Nyon, Signal de Bougy, Rolle itd. V Ouchy, podmestji lozanskem zapustiva pa-

deželah brez služeb ostajali, — poslalo se jih je k nam navadno obilo število, in se ve da tudi taki, ki niso poznali ni jezikov ni potreb deželnih; naši domačinci pa so vedno za ptujci zaostajali. Posebno po vojski l. 1859 in vsled polit. preuredbe l. 1860 v transilajtanskih kronovinah se je po tej sistemi ravnalo.

Da bi se ne bilo Primorsko tudi po zadnji laški vojski napolnilo z beneškimi uradniki, podal je bil dež. odbor 14. nov. 1866 prošnjo vis. c. k. držav. ministerstvu, naj bi se pri podeljevanju služeb uradnikom, ki so prišli iz Beneškega, oziralo na take osebe, katerim so naše deželne razmere bolj znane, in zlasti na domačine.

Vis. ministerstvo pa, da si je bila prošnja zmerno sestavljena in pohljevna v svojem sklepu, se vender ni na-njo oziralo, tudi ne odgovorilo z besedo, odgovorilo je pa djansko s tem, da je nadaljevalo, držé se stare navade, prednost dajati ptujcem.

Tako so tudi še dendenes predsedniki viših sodnij I. in II. stopinje, načelniki viših in veliko tudi nižih, politiško-administrativnih oblastnij, namestništveni in finančni svetovalci — tujei, tako da je sreča izjemno ugodna tistemu Primorčanu, ki doseže po 30 letnem trudu količkaj dobro službo. Ozirajo se pa posebno na namestništvo, katero ima morda še preobilo osebja, zapazimo s žalostjo, da ga ni niednega Primorčana med njegovimi višimi uradniki.

Pa tudi v spodnjih službah se ne godi boljša našim domačinom, ker pri vseh uradih nahajamo preveliko število tujcev. C. k. finančno ministerstvo veleva v dveh razpisih, izdanih marca meseca l. 1867 in marca 1868, naj se podeli vsaka druga služba, ki se izprazni takraj Lajte, uradniku, prišlemu z Ogerskega. Ali so tudi druga ministerstva enake ukaze razposlala ni znano, znano je pa, da se dostikrat držé tega krivega načela.

S takimi naredbami zbuja se nevolja med ljudstvom in med uradniki in aspiranti. Da znajo sodnijski in politiško-administrativni uradniki jezike, ki se govore v deželi, da poznajo razmere tistih krajev, kamor so postavljeni, z eno besedo, da so sinovi dežele, jako koristi oskrbljenec in vladi; prvi se smejo zanašati, da se njih potrebe ne prezirajo, vlada je pa zagotovljena, da pozveduje deželne potrebe iz zanesljivih virov, in le po tem takim jim zamore pomagati iz popolne prepričanosti.

Kolike škode pa je bila in je še vedno omenjena sistema domačim uradnikom in aspirantom, kako neugodne so za-nje te razmere, kako jim jemljejo srce in veselje do službe, ni treba dalje popisovati; gotovo je pa, da jih ne morejo nikakor spodbadati, da bi se skazali v svojem delokrogu, ker se ne morejo nadejati dospeti do viših ali vsaj nekoliko boljših služeb.

Da bi se že sploh oziralo primerno na sinove naše dežele, in da bi se jim podeljevale službe nekolike važnosti v drugih deželah, da bi bili nekteri pri najviših oblastnijah, naj bi že bili z Bogom! Pa ker ni vsega tega, ne smemo molcé prikimavati.

Podpisani, ker smo prepričani, da ta nesrečena sistema je bila vselej na škodo našim domačinom, pa ne vselej na korist deželi in vladi, štejemo si v dolžnost podati po gosp. dež. glavarji do gosp. ces. komisarja to-le interpelacijo:

1. Ali še namerava vlada prezirati primorske aspirante pri podeljevanju javnih služeb v lastni domovini, in sprejemati v više sodnijske in politiško-administrativne urade ptujce, ki ne poznajo ni jezikov, ni razmer naše dežele.

2. Kteri javno-koristni uzroki nagibajo vlado, da nasprotuje v tej zadevi ljudskim željam, in kaj misli s tem doseči, da se drži stano vitno omenjenega načela, s katerim izbuja prej nevoljo, nego sočutje deželanov.

Podpisani so skorej vsi poslanci (razen uradnikov).
Ces. komisar obljubi, da naznani interpelacijo nemudoma visoki vladi, ne vé pa, ali mu bo moč že v sedanji sesiji odgovoriti, ker se ima ta kmalo skleniti.

Sedaj poprimo dr. Tonkli besedo in bere slovensko interpelacijo o ravnopravnosti slovenskega jezika v uradu in v šoli, kakor je že znana bralcem „Slov. Nar.“

Ces. komisar (slovenski): Odgovorim na interpelacijo gosp. dr. Tonklja, če bo mogoče, še v sedanji sejni dobi.

robrod, in to prekrasno jezero, od kterega nama je zlo zlo težko se ločiti, ker voznja po njem je najprijetnejša: voda jezera je globoka, zeleno-modra in čista kot jasno nebo, prekrasni so obkrajji njegovi in veličasten pogled na snežnike savojske; vse to res lahko človeka navdušuje in nekako sentimentalnega à la Rousseau stori. Lausanne, urbs in tribus collibus, se mnogim zlo dopada, prav vzvišeno je to mesto nad lemanskim jezerom; kar se zopet mojega mestnega okusa tiče, temu mestu nobene hvale peti ne morem: če človek v vetru tje dojde, gorje mu, praha se ni mogoče braniti, pri tem pa so vsi poti ali ulice zlo sitne in težavne, ker so vse navbreg in navzdol. — Od Lausanne do novograškega jezera (lac de Neuchâtel) nima nič zanimivega, pa to jezero, da si z lemanskim se nikakor ne primerjati ne more, je vendar za popotnika v Švicarski vredno obiskanja, kakor tudi temu bližno biensko (lac de Bienne). — V Neuchâtelu je precej prijetno, in razgled posebno na večer na Berner-Oberland je krasen; a da omenim neuchâtelski sir, ki daleko po svetu slovi — nesrečen! doma se nikdo ne proslavi, tako se tudi neuchâtelski sir v Neuchâtelu malo pozna, jaz barem sem za svojo radovednost tam tako slab sir dobil, da če zopet v Neuchâtel pridem, gotovo po njem prašal ne bodem. Od Neuchâtela do bienskega jezera in mesta Bienne je pokrajina kaj lepa rodovitna in z velikim pridom obdelana posebno okolica St. Blaise in Landeron. V bienskem jezeru pa je posebno Peterski otok prav zanimiv, na katerem je Rousseau nekoliko časa bival, ko je proganjan bil.

(Kon. pr.)

Prestopivši k dnevnomu redu odobri se brez opazek račun deželnega zaloga za l. 1866 in 1867.

Na to sporočuje Marušič v imenu šolskega odseka o vladnem predlogu zastran realk.

Marušič bere sporočilo o vladnem predlogu zastran realk, katero sklene z nasvetom, naj se potrdi dotični načrt postav s spremembami, ktere je odsek naredil. Naj važnejše spremembe so te-le: Na Goriški realki naj bo učni jezik za Italijane italijanski in za Slavjane, slovenski. Dokler se pa ne izdâ nova postava o tej zadevi, naj ostane v slovenskih 3 viših razredih učni jezik — nemški. — Število učiteljev naj se zaradi paralelk primerno povekša. Nemški jezik bodi obligaten, angleški pa prosti predmet. Ravnatelj mora dobro znati oba deželna jezika.

Pri glavni debati se oglasi dr. Doljak. On je nasproten nasvetovani postavi, ker je že zoper princip, da se loči šola od cerkve, sicer se pa tudi ne prilega našim deželnom razmeram. Realne gimnazije bi bile veliko boljše in praktičnejše, ker bi se po njih ložej in z manjšimi stroški ustreglo obema narodoma, ki bivata v naši deželi; nasvetuje tedaj naj se zavrne vladin predlog zastran realk in naj se naprosi vlada, da bo podpirala naša državna poslanca, kedar bosta stavila predlog, da se združite Goriška realka in gimnazija v eno učilišče, v katerem naj se bo podučevalo v paralelnih razredih v obeh dež. jezikih.

Dr. Pajer spodbija Doljakove razloge, češ, da obravnava zaradi gimnazij spada v pristojnost drž. zbora, in da se je treba za sedaj tega malega poprijeti, kar nam vlada po dolgem trkanji in čakani v narodnem zmislu ponuja.

Dr. Doljakov nasvet pače, ker ga nobeden ne podpira; sprejme se pa postava brez posebnega ugovora tudi v zadnjem branji.

Dr. Pajer sporočuje v odborovem imenu zaradi dolga od 10.890: 62 $\frac{1}{2}$ kterega dolžna je Istra Goriški grofiji. Nasvet se glasi: 1. Spozna se, da je Istrski deželni zalog dolžan plačati Goriškemu obresti od ostalega dolga, ki znaša 10.890: 62 $\frac{1}{4}$ in sicer za pretekla leta in za naprej. 2. Dež. odbor naj to naznani Istrskemu dež. zastopu s tem, da ako bi on ne privolil v zahtevano plačilo obresti, se bode tirjal brez odlašanja kapital z obrestmi vred. Odobreno.

Gorjup predlaga v odborovem imenu preudarek Koboridske občine. Potrdijo se zaprošeni občinski nakladi in sicer za katastro občino Kobarid 228, za Suzid 223 in za Svinjo 183 odstotkov na izravne davke, ki se bodo porabile zraven navadnih občinskih stroškov tudi za zidanje novega farovža. Se potrdi tudi v zadnjem branji.

Potrdi se enako občinski naklad 88% na izravne davke v katastro občini Voglje.

Dr. Pajer predlaga v odborovem imenu, naj se potrdi kupno-prodajalna pogodba zaradi prodanega dež. zemljišča Groblje pri Solkanu. Se potrdi.

O zadnjem predmetu dnevnega reda sporočuje dr. Pajer zastran zakupne pogodbe, katero je podaljšal dež. odbor z Jožefom Louvierjem za dež. vrte na Goriškem gradu in zastran oskrbovanja nepremakljivega premoženja provincijalnega zaloga. Odobré se vsi dotični nasveti. — Konec ob 8. zvečer.

Dopisi.

Gradec 5. oktobra. [Izv. dop.] (Konec.) Nemški poslanci se zbirajo po celih kupih v sredi zbornice in glasno debatirajo. Resnice, ktere so zopet morali poslušati, so jih strašno razkačile.

Zdaj se k besedi oglasi dr. Vošnjak. Dalj časa mora čakati, predno se zbornica le nekoliko umiri. Kaiserfeld in vsi njegovi prijatelji okoli njega, kakor razdraženi sršeni mrmrajo in jeza jim šviga iz oči.

Dr. Vošnjak najprej razvija zgodovino ideje zedinjenja Slovencev od l. 1848 sem. Pripoveduje od rajn. nadvojvd. Janez-a. Ko bi še zdaj živel, bi se lahko prepričal, da je ves slovenski narod za zedinjenje. To ni romantična domišljija, ne umetno zahtevanje, ampak celo naravno. Slovenec je praktičen, torej spozna, da sedanja razdelitev na 6 kosov je za njega težka veriga in zavira vsakemu napredku. (Kaiserfeld, Lohninger in njegovi prijatli se zmerom med seboj na glas pogovarjajo, da govornik zdaj reče g. predsedniku:) Če Vi, g. predsednik, ne morete mira zdržati v zbornici, potem svobodna beseda nima prostora v tej hiši. (Še zmerom nemir. G. govornik se obrne proti Kaiserfeld-u in njegovim tovarišem:) Kaže se, da me nočete pustiti govoriti. Za tako liberalnost se zahvalujem. (Nemci obmolknéjo, nekteri med njimi pritrdijo govorniku.) Nadaljuje, da štirski Slovenci še enega učilnega zavoda s slovenskim jezikom niso dobili na deželne stroške. Vinorejna šola, ki sploh nič ni vredna, je nemška. Za ptujsko realgimnazijo smo beračili šest let; kedaj dobimo zgornjo realko na Slovenski Štajar, to samo Bog ve in naš vsegamogočni deželni odbor. (Občna pohvala, smeh in veselost.) Zakaj nas vežete na sebe, ker sami pravite, da morate doplačati vsako leto na mariborski okrog. Pustite nas bežati z našim deficitom; mi si bomo že sami pomagali. (Smeh.) Odgovor vlade na našo interpelacijo ni samo razžalil nas Slovence, ampak vse Slovane Avstrije in bo pomagal, da se tem hitreje prekucne sedanja vlada, ki svojo moč (force) v tem išče, da zaničuje in nazaj tira slovansko narodnost. (Nemir. G. predsednik opominja govornika, da po oprav. redu ne sme odgovoriti na vladin odgovor.) Dr. Vošnjak: Saj le kritikujem. Predsednik: To ni dovoljeno. Dr. Vošnjak dokazuje, da je bila interpelacija skoz resnična. Tujstvo zopet kaže svojo moč. „Kdor čuti in se bori za svoj narod, tega preganjajo ti tuji vsiljenci s sovraštvom, ki se od korzikanske osvete le v tem loči, da narodnjaka na enkrat ne zakoljejo, ampak ga počasi uničujejo, ropaje mu njegovo občansko čast in bitje“. (Velik nemir. Lohninger in Schmidt planeta kviško, kakor bi jih kdo od zadaj bil dregnul z iglo, in vpijeta, naj se beseda prereže govorniku.) In potem se čudite, da se gane isti del naroda, ki ga tuj-

stvo še ni popolnoma spravilo ob vso zavest. **„Tujčeva peta** nas je dosti dolgo teptala. Zbudili so se Slovenci, Slovani*. Tudi mi vemo, da nas je 80 milj., ki slovanski govoré, ki slovanski mislijo in čutijo. (Zmerom bolj nemirno, da mora govornik na glas vpiti, da se sliši njegova beseda.) Na mesto kultur, ki so prišle na kant, stopila bo nova, slovanska. (Smeh.) Svoboda in človečanstvo!

Slovanstvo jih bo v veljavo vpeljalo. (Zmerom veči nemir in smeh Nemcev.) Naprej in slovansko! to je identično. (Krohoh Nemcev. Dr. Vošnjak počaka, da se umirijo kulturonošci in nadaljuje.) Slovenci se morajo in se bodo zedinili. Federalizem, ki edini še utegne rešiti Avstrijo, bode napravil na tej strani štiri skupine: gališko, česko, nemško z sedežem v Beču, in slovensko s sedežem v Ljubljani. (Ugovor Rechbauerja: kaj še. Dr. Vošnjak: Da! da!)

Ljubljana je naravno središče slovenske zemlje, je duševno središče celega slovenskega naroda. Ločitev Slovencev od Nemcev na Štírskem ni težka. Pri Spielfeldu stoji severni mejnik, in slovanski Trst je južni. Kar se tiče deželnega premoženja, Vam mi radi pustimo vse hiše, zavode, staro in novo zidanje z gradom v Gradcu, Vi pa nam pustite Slatino in Dobrno. (Velik nemir in nasprotni klici.) Ko bi tudi prosti narod še ne bil povsod za zedinjenje, pa je zanj vsa narodna inteligencija in vsi narodni časniki. In tem gotovo ni za to, svojemu narodu škodovati. Dr. Vošnjak sklene svoj krepki govor s temi besedami: „Z našo inteligencijo, z našim narodnim časopistvom Vam še enkrat kličem v imena celega naroda: „Ločitev in potem zedinjenje, zedinjenje vseh Slovencev!“

Zdaj vzameta gg. Herman in dr. Vošnjak svoja klobuka in odideta iz zbornice, v kateri sta tolike muke morala pretrpeti. Ker sta oba odšla, drugih slovenskih poslancev pa nobenega ni bilo pri tej seji, so prazne stole slovenskih poslancev pred seboj videli Nemci. Ali jim ni prišla misel, da morebiti ti stoli za vselej ostanejo prazni?

Odlučilo se je, da se slovenske peticije oddajo dež. odboru ki naj jih izroči vladi, da se ona prepriča o slovenskih tirjatvah.

G. predsednik še spregovori nekoliko besed in deželni zbor je za letos končan.

Iz štírske Loke smo poslali dež. zboru graškemu to le adresu: Visoki deželni zbor!

Podpisana srenja s tem izreka, da je v popolnem soglasji z interpelacijo, katero so zaradi narodne ravnopravnosti v šoli in uradu in zaradi zedinjenja vseh Slovencev visoki vladi podali slovenski poslanci, in prosi naj bi visoki deželni zbor vse storil, da se vresniči ta splošna želja slovenskega naroda.

Srenjski zastop Loka 25. sept. 1868.
Mart. Potočin, župan.; Jož. Skerta, svetovalec; And. Jurkovič, svetovalec; Karl Ferd. Ripschl, odb.; Jož. Bunček, odb.; Kaspar Lesjak, odb.; Franc Kaitna, odb.; Jakob Morinc, odb.; Jan. Kocuvan, odbor. nam.; Jernej Kaitna, odb.; Andreas Voučak, odb.; Valentin Jencič, odb.; Tom. Sivec.

Gornje gradske občine adressa se glasi: Visoki deželni zbor!

Nobeden narod nima pravice družega zatirati, vsak ima naravno pravico se v svojem krogu razvijati, da doseže pravi namen človečanstva.

Tudi mi Slovenci, akolihi za se le majhen narod, imamo ne samo naravne, ampak tudi od presvitlega cesarja potrjene pravice, z drugimi avstrijskimi narodi enakopravni želiti.

Pa to kar nam obetajo naše postave, se ne spolnuje zmiraj tudi v djanji, dá postave se teptajo od oseb, ki imajo ravno sveto dolžnost nad spolnovanjem postav paziti.

Podpisani občinski odbor Gornje gradskega trga ima za sveto dolžnost tudi v tej zadevi svoje mnenje izreči; pred vsem on vidi v svojih narodnih poslancev edine prave zastopnike slovenskega naroda in mora protestovati proti mnenji drugih, ki si pridržujejo to tajiti.

Čisto po našem mnenji je tudi interpelacija, ki so jo naši slovenski poslanci stavili dne 19. t. m. na visoko vlado, in v kateri prosijo pomoči od vlade.

Da so še zmerom naše šole nenarodne in naši uradi v tujem jeziku uradujejo, je žalostna resnica; tudi v tem so naši poslanci pravo zadeh, in to je uzrok, da že večina štírskih Slovencev želi zedinjenje vseh Slovencev v eno narodno politično skupino.

Podpisani občinski odbor Gornje gradskega trga, glede na vse te okoliščine, prosi tedaj:

Visoki deželni zbor naj blagovoli pri visoki vladi priporočati, da se naše blagostanje in enakopravnost tudi v djanji izpelje.

Občinski odbor Gornje gradskega trga 28. sept. 1868.

Franjo Fišer, Martin Vertod, Jaka Špunde, Juri Žebel, Janes Mächtigt, Peter Mavrič, Ignacij Žmauc, France Toustoveršnik, Franc Perne, Ferd. Findeisen, Jože Mikuš, France Frajnc, Blaž Šporin.

Rečinski trg piše dež. zboru v Gradcu: Visoki deželni zbor!

Na vse strani se zdaj pretresuje narodno vprašanje, in ker se je tega tudi visoki štajarski zbor lotil, spoznava podpisani občinski odbor rečiskega trga za dolžnost, tudi v tej zadevi svoje misel izreči.

Vsak narod želi do narodne omike in blagostanja priti, in ker se to le samo more doseči na narodni podlagi, odobravlja podpisani odbor čisto postopanje slovenskih poslancev v visokem zboru, kajti le oni so pravi zastopniki štírskih Slovencev.

Iz srca žalilo je nas, da so nekateri poslanci iz dolnjega Štírskega to zanikali, kar so naši narodni poslanci zahtevali, pa gotovo le za tem stoji slovensko ljudstvo in slovenski trgovci, za onimi k večemu birokrati in ponemčeni meščani.

Tudi moremo tukaj hvalo izreči slovenskim poslancem za interpelacijo od 19. t. m. kajte te so besede resnične ako lih za naš narod žalostne,

ker se še res povsodi tuji jezik in tujstvo sploh širi, kar je pa domačega, se pa za peč stavlja.

Glede na vse to prosi ponižno podpisani občinski odbor rečiskega trga: Visoki deželni zbor štírski naj blagovoli visoki vladi naše želje in potrebe razložiti, da se vendar enkrat povrne v ljubljeno Avstrijo mednarodni mir, ki je za blagostalnost avstrijskih narodov tako potreben.

Občinski odbor rečiskega trga 28. sept. 1868.

A. Jeraj, župan; Matija Jeraj, svetovalec; Anton Sternt, svetov. Andrej Jugo, odb.; Janes Kollenc, odb.; Heinrich Stancer, odb.; Nace Mačeradnik, odb.; Matevž Hudalez, odb.; Janez Zupanek, nam.; Tone Slatinšek, namestnik.

Iz Črnomeljskega okraja. [Izv. dop.] Ilustracija za §. 19. Ni še dolgo tega, kar je romal dopis sl. deželne vlade po naši okolici, kateri nam pripoveduje, da so se nekatere srenje zoper to pritožile, da se nemško v šolah ne podučuje. Na to je c. k. okrajna gosposka vse župane sklicala, da zasliši njihove želje. Župani iz Semiške in Polanske županije so tirjali nemščino, ravno tako tudi župan iz **Fanče** gore v Dragatuški županiji in župan Tribuški v Adlešički županiji, župani iz Črnomeljske županije so izrekli, da naj šola taka ostane kakoršna je, ker je glavna šola, ravno tako župani Metliški, kjer se že itak nemško podučuje. Župan Podzemeljski, Dragatuški in Viniški za Viničo in Preloko in Adlešički tirjajo slovenske šole. — Posebno se je Viniški župan, kolikor nam je znano prav možato obnesel, povedal, da se ne damo potujčiti in tirjal slovenščino v šolah in po uradih. — Na te tirjatve je sl. c. k. deželna vlada odločila, da se ima v Semiško in Poljansko šolo nemudoma nemščina upeljati. — Kolikor nam je znano iz prve še nikoli popolnoma izključena ni bila. — V Metliški ostane nemščina in Črnomeljski kot glavni šoli pa se posebno še uk nemškega jezika ostro zabičuje, ker sicer se pritožujejo nekatere Črnomeljske občine, da niso njihovi sinovi na gimnazije bili sprejeti zaradi pomanjkanja nemščine. To zadnje je pa očitna laž. Od leta 1860 kar obstoji Črnomeljska glavna šola, je šlo le malo dečkov iz nje naprej študirat in kolikor je znano niso bili odvrnjeni od gimnazije, ako so le prišli na njo z dobrimi spričevali, nego so bili sprejeti, so se dobro učili, še celo odlikovali; kdor ne veruje pa naj gre v Novomesto pogledat. V šoli Črnomeljski se je vedno podučevalo po načrtu za glavne šole kakor po drugih krajih, od nižje strani je bila pohvaljena, kdor jo pozna ne tudi, da svojo nalogo izvršuje kakor druge, akoravno so njine okoliščine za 50 procentov nemileje kakor drugim. Koliko razuma pa imajo ravno tisti županišoti, ki so jo tožili, se vidi iz tega: Letošnje leto sta jih nagovarjala c. k. predstojnik in vodja na glavni šoli, naj bi srenje pripomogle, da bi se vrt, od nemškega reda šoli podarjen, ogradij. Ali župani in njihovi svetovalci modre glave, so izrekli, da ne potrebujejo nikakovega poduka od učencev, niti v sadjereji niti v kmetijstvu, ker že sami zadosti znajo. Kaj bi pa vi župani, k temu rekli, ako vam povem, da je bil letošnjo spomlad med vami gorenjski kmet, ki si je malo vaš svet ogledal in nazadnje rekel: Ko bi mi imeli ta svet, drugači bi ga obdelali. Ako že gorenjski kmet tako govori, kaj bi še drugi rekli, ki še več vejo o kmetijstvu kot on.

Pri vsem tem je se ve da Črnomeljsko mesto še svojim rodoljubnim razumnim županom in zastopom, slavna izjema, kateri so šoli, ne z neopravičenimi tožbami pri rokah, nego s pomočjo ali vsaj z dobrimi sveti. Tako imamo tedaj naš okraj obrobjen z nemškimi šolami, ker so slavni pedagogi — od katerih nekteri še črk ne poznajo — izrekli svoje mnenje v tem smislu, tehtno! Ko se pri prihodnjih volitvah morda drugi možje izvolijo, morali se bodo dosledno zoper ti popraševati, morda bodo ti zoper vse narobe izrekli in tako bo vsem vstroženo, tistim ki hočejo nemško in tistim ki slovensko. Ali se bo pri tem namen ljudske šole dosegel?

Iz Goriškega. [Izv. dop.] Edino pravo politiko ste štajarski Slovenci zadeli, da ste zapisali na prapor, ki se mora po vseh deželah razviti, kjer se govori naš jezik, zapisali mogočno, nas vse navdušujoče geslo: zedinimo se. Zares je poslednji čas da se zavemo kaj hočemo, da si pomagamo iz tega polovičnega življenja, ki ga živimo zdaj, ko nas je zdramila po vsej Evropi proglašena misel: zedinjenje individualnosti, po zedinjenji krepost in po kreposti in na naravni podlagi izobraženja — svoboda. Tudi naši goriški Slovenci so se jeli gibati in misel zedinjenja, katero so jeli rodoljubi med narodom oživljati nahaja veselo sprejemljiva tla. Le nekoliko besedi je treba govoriti s kmetem in njegov bister razum precej zapopade važnost te ideje, da si ravno je čisto nova. Pametno je bilo, po moji misli, da so napravljajci našega tabora prej tla sondirali, dobro pripravili sebe in ljudstvo in potem se le določno sklenili postaviti med resolucije prihodnjega tabora v Goriškem. Ravno tako pa trdim, da bi bila grozovito velika napaka, ktere bi ustanovljajcem ne odpustili, ko ne bi bili postavili te točke v program prihodnjega tabora.

O našem deželnem zboru ste prinašali obsirna sporočila. Sodba o njem so si vaši bralci gotovo že naredili. Naj vam kratko povem, da boljši rodoljubi pri nas nikakor niso posebno zadovoljni z mlačnim postopanjem naših Slovencev v goriškem zboru. Vsi smo si želeli, da bi bili bolj energično za slovenstvo in njegove pravice na noge stopiti. Za zedinjenje Slovencev ni bilo nobenega glasu čuti, temuč neka presentimentalna sloga z Italijani vlada tudi pri nas, sloga, ki nam za bodočnost samo škodo obeta. Dr. Tonkli, skozi in skozi poštenjak, je stavil interpelacijo zaradi ravnopravnosti našega jezika. Hvala možu zato.

Ali zdi se mi, da bi jo bil moral malo drugače, ostreje staviti. O državnopravnih rečeh tudi nismo čuli besedice; temuč kaže se da stoji na podlagi decemberske ustave. To se ve, ljubljanskih Slovencev politika se odseva tudi pri nas, s tem razločkom da so v Ljubljani vsaj svojim narodnim nasprotnikom bolj energični kakor smo mi. Kedar se v Ljubljani reči spremene, bode tudi pri nas bolje. Dela pa imamo gotovo še mnogo, mnogo je treba še agitirati med narodom, da se vzbudi. Da bi vsak rodoljub v tem svojo dolžnost storil!

V Londonu, 3. oktobra. [Izv. dop.] Volilci! volite mene, jaz sem konservativen, jaz se hočem boriti za Disraeli-jem za našo staro konstitucijo, za naše stare pravice, za naše protestantske interese in cerkvo, ki je v največji nevarnosti potopiti se v papinstvo. — Volite mene, jaz sem liberalen, jaz sem za Gladstona in njegove predloge, jaz sem za napredek. Eto Vam glasov ki zdaj najbolj ne samo v Londonu, temuč po celi Britaniji done in vsestransko odmevajo. Borba je resna, vprašanje določno, kdo zmaga in kdo pade, konservativem ali liberalizem. Volitve so po takem precej burne, in vsem liberalcem je res treba biti na straži in ne bo jim tako lahka zmaga, kakor se je sprva mislilo, ker konservativci so dobro organizovano telo in ne pusté koraka brez trdovratne in hrabre borbe. Drugi ropot, ki je zadnje dni v Londonu bil, je „Brother Ignatius“; brat Ignacij, to vam je kaj poseben možek. Brat Ignacij je bil duhoven anglikanske cerkve, pa nezadovoljen s tem, hotel je postati počtetnik ali osnoveatelj nekega meniškega reda za anglikansko cerkvo, celo po izgledu katoliških Franciscanov. Postal je tedaj menih in pridružil si nokoliko „bratov“, ki so vsi skupaj v Harwich-u za nekaj časa po samostansko živeli; pa njegovi brati so se brž tega življenja in osnoveateljnih pravil naveličali ter brata zapustili. Ubogi Ignacij je sam, kaj mu storiti! pa ker je izvrsten govornik in predigar po svoji vesti, pride v London, v to „grešno“ mesto, da tukaj ljudem s Sodomo in Gomoro ter s pekлом žuga; vendar njegove predige in vse žuganje padlo je na ceste ali ulice, ter se ni tamo samo poteptala in od neprednih ptic pozobalo, temuč te neporedne ptice so se nad bratom Ignacijem, ker je precej grenkega zrnja razsejal katero so pozobati imele, tako razsrdile, da bi ga bile na ulici celo sklulvale, ko bi se ne bil še o pravem času jim v cerkvo v kateri je predikal otel; jegove prodike se iz radovednosti tako obiskujejo, da gnječa bi lahko človeka zadržala, pa ne morejo se nikakor brez policijske pomoči v redu opravljati.

O čemur se pa zdaj največ govori in raduje, je pad Bourbonov in zmaga revolucijka na Španjskem; ni ne enega edinega glasa časnikarskega, ki bi kraljico Izabelo II. obžaloval, ali katero prijazno in pomilujno besedo za Bourbone imel. Ta kraljeva rodbina, ki zdaj odkar je Izabela na Franco-sko pobegnila, nobenega trona več v Evropi nima po preteklem 300letjem vladanji, je svojo sedanjo osodo popolnoma zaslužila, zato jih angleška journalistika blizo sledeče obsoduje. V dolgi vrsti potomcev kraljice Margot in Henri Quatre skoro ni enega vladarja ki bi ne bil svetu kakoršnega zlega spomina zapustil: Bourboni so bili nezvesti svojim prijateljem, neobjalni svojemu ljudstvu, okrutni v sreči, servilni v nesreči, brez sposobnosti za vladanje, brez poguma svoje boje sami bojevati, napušni, sebični in hinavski, za življenje drugih ljudi jim je malo bilo mar, pa največa skrb za svoje lastno — takošni so Bourboni, kakor jih svet že za tri stoletja spoznava. Zdaj je konec ž njimi in prej ko ne dolgo izginoli bodo tudi iz „Almanach de Gotha“, kateri še v žalosten nimbus imena nekterih nevladočih vladarjev ogrinja.

Silni potres v Peruju in Ekvador-u je tudi tukaj mnogo sensacije storil, posebno med onimi, ki ž njim materijalno škodo trpijo ali pa svojih zlahtnikov izgubé. Zdaj nastajajo ekvinokecialne burje in precej nesreč se godi na morju blizo britanskih obali; vreme je zdaj tukaj tudi se celo predrugačilo, dežuje in hladno je. Suša ni toliko škode načinila, kakor se je poprej pričakovalo; peki so kruhu ceno znižali, ker je zrnju in moki cena mnogo pala.

Politični razgled.

Slovenski tabor na Primorskem je dobil uradno dovoljenje. Odbor se je obrnil zdaj do železničnega vodstva na Dunaji, da bi se za to priliko znižala vožnja cena. Ljudstva se pričakuje od vseh strani. Upamo, da pošljejo tudi štirski taboriti svojega zastopnika.

4000 na taboru v Mukarovskem zbranih Čehov kliče poslancema Hermanu in Vošnjaku gromovito slavo in njima po brzjavu naznanje svoje soglasje ž njima. — V Mariboru zbrana duhovska konferencija se zahvaluje posl. Hermanu za njegovo hrabro vedenje. — Brati je, da je tudi ljudstvo pri zadnjem Praškem taboru slovenskima govornikoma v štirskem zboru navdušeno nazdravljalo.

Neposredne volitve v državni zbor je deželni zbor ljubljanski v kratko zavrgel in vladnega predloga ni niti odboru v pretres izročil.

Policijska direkcija v Trstu je novo oklicala predpise, ki določujejo, kdo in pod katerimi pogoji sme orožje nositi.

V zadevah ministerske krize še nismo prišli, nego do praznega vgibanja. Adolf Auersperg, dosedanji deželni maršal na Českem, grof Trautmannsdorf, grof Werba jun. to so imena, katerih lastnikom se neki minister-sko predsedstvo obeta. Verjetno ni ne eno, ne drugo, kajti nobeden teh mož bi v ministerstvo ne prinesel seboj, da bi bilo kaj povedati. Za to pa menda ministersko predsestvo menda vendar ni, da bi le ta ali oni aristokrat sedel na tem važnem mestu.

Minister Berger nima zdaj menda družega opravila, kakor pobijati, kar se po zunajnih in domačih časnikih neprijetnega bere o cislajtanskem ministerstvu. Zdaj pripoveduje svetu, da niso po Bergerjevem nagonu pisani članki, kar jih je bilo brati zadnje dni proti Herbstu. Auersperg je menda dobro vedel, zakaj je priporočal pri odhodu svojim prejšnjim tovarišem slogo in še enkrat slogo.

Državnem zboru se bodo hitro druga za drugo predložile osnova postave o redu zemljiščnjih knjig, o državni sodbi, vojaškem pravosodji, disciplinarnem postopanju pri odvetnikih itd.

Posadno stanje, po katerem decemberska svojbina neusmiljeno kriči, proti kteremu pa česki listi ni trohice ne ugovarjajo, menda ne bo za zdaj še delalo pomirja na Českem, prvič se sedanja liberalna era pred zunajnim svetom sramuje takih drakoničnih sredstev, ker bi dozdevni liberalni nimbus avstrijski pred njimi moral zginiti, kakor ptiči pevci pred kraljcem, drugič pa tudi za to ne, ker si od posadnega stanja ni ničesar obe-

tati razen tega, da bi postala česka opozicija tem čvrsteje, s tem pa tudi strastnejša. Kolikor je za časa opravilo posadno stanje na Ogerskem, toliko bi opravilo na Českem, kjer je ljudstvo vsaj za nekoliko odstotkov politično bolj izobraženo in zrelo nego ogersko. — V „Corr.“ je brati, da je Herbst predložil v ministerskem svetu, naj bi se cesarju nasvetovalo, da se na Českem ob moč dene pravica do zborov in društev. Svetovalstvo ni temu pritrdilo, čemu tudi, teh pravic na Českem faktično že dolgo več ne poznajo. Ker se pa vendar nekaj mora storiti, če tudi ne ono, kar bi edino do pomirja dovedlo, odzvela se bode mestu srenjska policija in jo zopet prevzela vlada. Razen tega se bo vojaštvo v Pragi zelo pomnožilo in dobilo povelje, da ima pri prihodnjih prilikah, ko bi se ljudstvo zbiralo, svoje orožje rabiti, a ne dopuščati, da bi ga ljudstvo s kamenjem ometavalo. Bomo videli, ali bo res nova era na bajonetih bolje slonela, nego je slonel Bach. Naj poskusi, Bog vedi kaj to itak ne velja!

Iz Lvova in Bukarešta se poroča o preganjanji Židov.

„Pešt. Bud. Ved.“ razglašajo odprto pismo do ogerskih Slovakov, katerim se v očigled novim volitvam priporoča, naj se v vsakem volečem okrogu ustanovi iz najboljih rodoljubov volilen odbor; temu bi bila naloga, za vsak okraj zanesljivega rodoljuba priporočati in volilno gibanje njemu na korist voditi, s kratka paziti na vse, kar se tiče volitev in volilcev; torej naj bi se osnoval tudi centralen odbor, ki bi v dotiki stal s posameznimi okrajnimi odbori.

Cesar je menda 7. t. m. sprejel deputacijo in ž njo adresno uradniškega „deželnega zbora“ hrvaškega.

Protest, kterega je poslala izgnana španjska kraljica v svoje nekdanje kraljestvo, nikakor ne moti mirnega razvoja. Začasna vlada bo ali je že protest dala v tisk in ga bo povsod javno nabila. Pristavila mu je uvod: Kraljica je namenila španjskemu ljudstvu nek protest. Začasna vlada noče o tem nikakor soditi, španjsko ljudstvo, ki je samovolastno sodilo kraljicina dela, sodilo bo tudi njene besede. Ves punt je dozday popolnoma složen in oni, ki so meščansko vojsko prerokovali, varali so se do živega. Zdaj so tudi oni generali, ki so se borili proti liberalni armadi, pripoznali revolucijo. Gen. Prim je prišel v Madrid kjer je bil slovesno sprejet. Na Portugalskem niso čutili nikakoršnega upliva vsled španjske revolucije.

Te dni se je pričel danski državni zbor v Kopenhagnu. Kralj je pri tej priliki govoril besede, iz katerih se razvida srd proti Pruski, kakor tudi, da bi se Danska za slučaj vojske postavila v vrsto pruskih sovražnikov.

Francoski listi so se tega kraljevega nagovora tekoj lotili in „Patrie“ že v posebnem članku razklada Prusiji dolžnosti, ktera je ona prevzela gledé severnega Šlezviga in jej naznanja, da Prusija nikakor ne bo brez kazni prelomovala dolžnosti praškega pomirja.

Bismark si je zopet premislil in se še nekoliko časa ne povrne v Berlin. Novo diplomatsko vgibanje po vzrokih.

V Turčiji so zasačili zaroto, ki je imela namen spraviti sedanjega sultana ob življenje in na njegovo mesto posaditi njegovega vnuka Murata Effendija, kateri se približuje oni stranki mladih Turkov, ki hočejo onemogli državi z reformami zopet na noge pomagati.

Napoleonova politika je izgubila po španjski revoluciji eno svojih podlag. Mesto izgubljene zaveznice španjske bo treba iskati namestnika. Nekteri hočejo vedeti, da je v to že izbrana Italija. „Op. Nat.“ v Parizu že piše: V političnih krogih se trdi, da bo vsled španjskih dogodeb Francija svojo politiko proti Italiji spremenili in jej nekoliko po volji storila. Od druge strani zopet trdijo, da za bližnji čas ni misliti, da bi Francija svojo posado iz Rima poklicala. Brez tega pa ni prijateljstva med Francijo in Italijo.

Ruska vlada bolj in bolj vničuje vsak spomin na nekdanjo poljsko samostojnost in vse poljske urade centralizuje v Peterburgu ali jih združuje s sosednimi ruskimi. Po nagovoru ruskega ministra za poduk mora tudi poljski jezik bolj in bolj izginiti iz šol in se umekniti ruskemu.

Razne novice.

* (Zlato sadje nemških šol.) Te dni nam je prišlo v roke jako zanimivo nazvanilo nemškutarskega župana, ki prekosi gotovo vse, kar se je v tej struki doslej spravilo na dan. Da ne kratimo svojim č. bralcem veselja, podamo ovo naznanilo tu-le od besede do besede:

An dem

Maria K...scheg Realitäten besizerin von Gemeinde Vorstehung F. ist ihnen ansagen wegen diese fas 5 Eimer dem Martin O...schmig sie müssens diese Fasl bine 8 Tage dem O...šnik zurik beschteilt. Wen gebens niks dann wird von Gemeinde Amt abgefoders zu nehmen binnen 8 Tage ist auftrag Auftrag. Gemeinde Amt F... am 15. Sept. 1868. B. F.

Ko bi kateri p. n. čitatelj ne hotel verjeti, pokažemo mu lahko izvornik z občinskim pečatom, ko bi pa še kdo ne vedel, komu se ima slovenski narod zahvaliti za take „dušne izdelke“, pokažemo mu jih vse s prstom. Germanizatorji, na noge, vaše delo rodi — dozday le še gujusobo.

Odprta listnica.

Čestite naše dopisnike, kateri bi svojih spisov ne našli v prihodnjih listih, prosimo potrpljenja: pri hišni preiskavi so se nam premetali in pomešali stari in novi rokopiši, pisma in časniki. S časom vse spravimo v red in na dan.

Seje dež. zbora kranjskega prinesemo že v prihodnjem listu.

Sl. slov. besedo v Gradcu prosimo natančne adrese, ker se nam naročeni listi vračujejo z pristavkom „wird nicht angenommen.“

Dunajska borza od 9. oktobra.

5% metalike 57 fl. 30 kr.	Kreditne akcije 207 fl. 30 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 57 fl. 90	London 116 fl. 40 kr.
5% narod. posojilo 62 fl. 10 kr.	Srebro 114 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 82 fl. 90 kr.	Cekini 5-fl. 45 kr.
Akije narod. banke 755 fl. — kr.	